

Adriana POPA*

**RESTAURAREA LUCRĂRII
„DECRET DAT DE CĂTRE DOMNITORUL GRIGORE ALEXANDRU
GHICA PRIVIND ÎNĂLȚAREA LA RANG DE STOLNIC A
MEDELNICERULUI GHIȚĂ ALEVA”**

**THE RESTORATION OF THE WORK
“DECREE GIVEN BY THE RULER GRIGORE ALEXANDRU GHICA
REGARDING THE PROMOTION OF THE *MEDELNICER* GHIȚĂ ALEVA
TO THE RANK OF *STOLNIC*”**

- Abstract -

The decree given by Grigore Alexandru Ghica, lord of Moldavia, (1849 - 1853 and 1854 - 1856), regarding the granting of the rank of “stolnic” to the “medelnicer” Gheorghe (Ghiță) Alevra is an original document, written in the Cyrillic alphabet. It displays the coat of arms of the Principality of Moldova, the stamped royal seal and the holographic signature of the ruler.

It was printed at “Tipografia Buciumului Roman. Owners: T. KODRESCO and D. GUSTI”. The decree is framed by a border with various floral and geometric motifs.

In establishing the conservation and restoration treatments of the documents, an important stage is the identification of the constituent materials, of the causes and forms of degradation to which they were subjected, based on physico-chemical investigations, done in the laboratory. The factors that contribute to the deterioration of the paper items are internal degradation factors (the materials and technology used in the manufacture of paper) and external degradation factors (light, temperature, relative humidity, biological agents: fungi, bacteria, insects, humans).

* Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați (popaadriana18@yahoo.com).

Keywords: decree; “medelnicer”; “stolnic”; Grigore Alexandru Ghica; Ghiță Alevra; royal seal; Cyrillic alphabet; printed form; completed manuscript.

DESCRIERE MORFOLOGICĂ

Documentul restaurat este decretul dat de Grigore Alexandru Ghica pentru acordarea rangului de stolnic a medelnicerului Ghiță Alevra, original.

Textul este imprimat în secolul XIX pe hârtie industrială, în limba română, alfabet chirilic. Cerneala este tipografică de culoare neagră și aurie (pulbere fină de aur), sigiliu de culoare roșie și semnăturile cu cerneală ferogalică neagră, după cum ne arată rezultatul din raportul de investigații fizico - chimice.

Documentul face parte din categoria *Acte*, tip *Decret* și este compus dintr-o filă, având următoarele dimensiuni:

Lungime=27cm

Lățime=37,6cm

Autorul decretului este Grigore Alexandru Ghica, Domn al Moldovei între anii 1849-1853 și între 1854-1856.

Documentul prezintă în partea superioară-centrală stema Principatului Moldovei, capul de bour încadrat de doi delfini afrontați. Sub stemă este tipărit următorul text:

„NOI
GRIGORIE ALEXANDRU GHICA VVD
CU MILA LUI DUMNEZEU
DOMN AL ȚEREI MOLDOVEI”

Decretul începe cu o letrină decorată cu motive florale și geometrice. În josul filei central se găsește o șampilă de culoare roșie, ilizibilă, N⁰2683 și o însemnare N⁰2697 cu cerneală neagră. În stânga șampilei se află semnătura olografă a domnitorului, iar în partea dreaptă alte două semnături cu cerneală neagră ferogalică. Toate acestea sunt încadrate de un chenar decorat cu diverse motive florale și geometrice. Sub chenar în partea dreaptă sunt scrise: „Tipografia Buciumului Roman. Proprietari: T. KODRESKO și D. GUSTI”. Pe spatele documentului este șampilă muzeului deținător, de culoare mov, și numărul de inventar, cu cerneală neagră.

Date de identificare ale obiectului

Categorie: Act, tip Decret

Localitate: Iași

An apariție: 1856 august, lipsă zi

Deținător: Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați

Număr inventar: 7264

Număr file: 1 (imprimat pe o singură față)

Dimensiune: 27x37.6 cm

Alfabet: chirilic

Limba: română

Material: hârtie industrială

Starea de conservare

Din cauza depozitării necorespunzătoare și a manipulării greșite, documentul a suferit următoarele degradări:

Degradări fizico-mecanice:

- Rupturi, fisuri, ondulări pe verso documentului la dublare;
- Pierderi de material la colțuri și central;

- Fragmentări ale mesajului scris.

Degradări fizico-chimice:

- Lipituri empirice cu bandă scotch pe margini și pe mijlocul documentului;
- Urme de adeziv intrate în structura hârtiei, rămase în urma lipirii cu bandă adezivă (tip scotch);
- Pete de natură necunoscută;
- Urme de praf și murdărie aderentă.

Degradări biologice:

- Prezența mucegaiului- pete de mucegai.

Fluxul tehnologic al procesului de restaurare

I.Îndepărtarea bandei adezive (scotch)

Benzile autoadezive au un suport de folie plastică pe care se află un strat lipicios. Odată cu trecerea timpului, stratul lipicios suferă degradări diferite: în unele cazuri aceasta se lichefiază lipind între ele file învecinate, în alte cazuri stratul adeziv se răscoace, devenind crustos, cărămiziu și duce la desprinderea accidentală a foliei plastice.

Îndepărtarea foliei plastice se poate face fie prin desprinderea forțată, având grijă ca direcția de tragere a foliei să urmeze o cale spre înapoi la un unghi de 180° , fie prin răscoacerea termică, la temperaturi de sub 100° , folosind un feon.

În cazul nostru, banda scotch a fost ușor de îndepărtat deoarece stratul adeziv s-a răscopt.

II. Curățirea uscată

a) Desprăfuirea

În această etapă s-a urmărit îndepărtarea depozitelor de praf, a murdăriei aderente și a altor tipuri de depozite. Desprăfuirea s-a realizat pe fața documentului, într-un spațiu special amenajat, cu ajutorul unei pensule late cu păr natural, prin mișcări paralele din interior spre exterior.

b) Curățirea mecanică cu guma

Prin ștergerea cu ajutorul gumei moi am urmărit eliminarea depunerilor cu aderență ridicată ce nu au putut fi înlăturate altfel decât prin frecare lejeră, fără a afecta structura hârtiei, vizând strict zona netipărită.

III. Testarea cernelurilor

În urma raportului de investigații fizico-chimice reiese că cernelurile aplicate prezintă o stare bună de conservare, fiind insolubile în apă. Imaginile microscopice indică: cerneală neagră tipografică, cerneală neagră ferogalică-semnătura, cerneală roșie-sigiliu, cerneală neagră dublată de cerneală din pulbere fină de aur.

Chiar dacă raportul a arătat că cernelurile sunt insolubile, am efectuat și o testare în laboratorul de restaurare. Metoda folosită a constat în aplicarea unei picături de apă distilată pe o zonă irelevantă a traseului de scriere. Am observat după un timp că pe hârtia filtru nu s-a imprimat ampreta scrisului, concluzionând că cerneala este rezistentă la apă.

IV. Desfacerea montajului

În această etapă am înlăturat hârtia care a fost aplicată pe verso documentului cu ajutorul unui bisturiu cu lamă fixă prin răzuire după ce am tamponat cu apă călduță.

V. Ancorarea fisurilor și a fragmentelor

Această operațiune s-a realizat cu ajutorul unor bride de vâl japonez și CMC 1% pe fața documentului.

VI. Completarea lacunelor cu hârtie asemănătoare cu a documentului

Completarea lacunelor a fost realizată folosindu-se o hârtie similară (pastă chimică), toate operațiunile vizând versoul documentului. Inițial au fost create tipare cu creionul, după forma prezentată de lacune și decupate. Înainte de lipire, atât marginile de contur ale lacunei cât și marginile peticului

se subțiază în unghi ascuțit, cu ajutorul unui bisturiu bine ascuțit. Această șlefuire se realizează pe o lățime de cca. 1 mm și este orientată invers la cele două materiale astfel încât după lipire să se evite aspectul de îngroșare. Adezivul folosit a fost CMC 2%

VII. Îndepărtarea bridelor de vâl

Îndepărtarea bridelor de vâl a fost realizată prin umectarea cu CMC 1% și răzuirea ușoară cu bisturiul cu lamă fixă.

VIII. Dublarea

Datorită faptului că documentul a fost sfâșiat în doua bucăți am dublat documentul pe verso cu vâl japonez și pap, pentru ai asigura o integritate mai bună.

IX.Presarea

După ce am dublat documentul, presarea și uscarea s-a efectuat între hârtie filtru, vâl și platane în presa de carte.

X. Aducerea documentului la forma inițială

Această operațiune s-a realizat cu ajutorul liniei metalice și a bisturiului.

XI. Retușul

După presare și uscare, am scos lucrarea din presă și am integrat-o cromatic cu ajutorul creioanelor colorate (reversibile), acolo unde au fost necesare intervențiile. Retușul are un rol exclusiv estetic și trebuie să poată fi observat de un specialist.

XII. Confecționarea unei mape de protecție

Rolul mapei de protecție este acela de a feri obiectul de factori nocivi ambientali: lumină și praf, neputând înlocui o conservare adecvată, deoarece pentru o serie de factori precum: gaze, umiditate, etc. mapa nu oferă un factor de protecție suficient.

Dimensiunile mapei sunt mai mari decât ale obiectului pentru a nu produce tensiuni, iar în scopul conservării, materialele folosite pentru confecționare au fost: carton neacid, pânză, hârtie filtru.

Pentru protecția documentului am confecționat o mapă cu trei clape, prinse între ele cu pânză de legătorie, îmbrăcată la exterior cu un material din pvc pe suport de hârtie, iar la interior cu hârtie filtru.

Documentația fotografică după restaurare

Propuneri de conservare

Având în vedere caracterul compozit ca materialitate al obiectului: hârtie, adezivi (pap, CMC), agenții de încheiere și cernelurile, condițiile de conservare proprii pot fi stabilite la:

- Temperatura 18 – 20⁰C
- Umiditatea relativă UR 45 – 55%
- Iluminarea - intensitatea sub 50 luxi
-proporția ultravioletelor sub 75 microwatt/lm

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați poate asigura parametrii optimi de conservare, având depozite cu respectarea normelor de conservare (temperatură, umiditate, iluminare scăzută).